

[Vzpomínka na prosinec 1952] [7. května 2008]

Někdy na jaře jsem dělal zkoušku (nově zavedenou), abych mohl odevzdat disertační práci, a po odevzdání jsem měl nějaký čas jednak na přípravu k oběma rigorózním zkouškám, jednak na různé Nové projekty (četl jsem Whiteheada a překládal jsem jeho přednášku o „Nesmrtelnosti“; pak jsem to použil s příslušnou předmluvou jako věnování Honzovi Šimsovi.

V prosinci mi byl v Karolíně udělen titul PhDr. A pak nastalo shánění nějakého místa. Trvalo to několik měsíců (tedy ještě v roce 1953), ale i když to někde vypadalo zprvu nadějně, jak přišel posudek z fakultního výboru ČSM, všechno rychle skončilo.

Mezi vánočními svátky a Novým rokem si pro mne do Chodské přijeli civilně oděni pracovníci Bezpečnosti, a chtěli, abych s nimi jel něco projednat (naši byli někde pryč, a tak jsem nechal stručnou zprávu na stole). Vzali mne do auta a dovezli mne do budovy, kterou pak dostal ÚV ROH (rohák proti Jindřišské věži – vlastně to ještě patří k Havlíčkovu náměstí). To ve mně vzbudilo vzpomínku na to, jak jsem tam musel kdysi koncem války projít lékařskou prohlídkou před povinným (masovým) nástupem „na zákopy“; udělalo se mi tam špatně a byl jsem propuštěn jako „untauglich“ (opakovala se tak situace, k níž ještě před nějakým časem jsem byl shledán „untauglich“, když jsme se museli hlásit k nástupu do Technische Nothilfe (TN) v gymnaziu v Žitné ulici – tam byli odvedeni i Pavel Jerie, Jirka Jirásek, Jack Trojan a další. Nakonec jsem ale stejně neunikl, musel jsem nastoupit do Luftschutzu – spolu s Kamillem Resslererem jsme byli umístěni do jedné budovy na Karlově; ale to už se opravdu schylovalo ke konci války). Tentokrát si na mne policajti vymysleli – dost špatně – báhorku, že prý při slavnostním ceremoniálu v Karolíně ve mně jedna soudružka (nikdy nepadlo její jméno) poznala vraha desátníka Šmatlavy. Zeptal jsem se, kdy k onomu přepadení tří vojáků, kteří se vraceli do kasáren z ostražky strašnické vysílačky, vlastně došlo, a když mi termín sdělili, řekl jsem jim: v té době jsem právě skládal velké rigorosum u prof. Kozáka. To my víme, řekli, ale musíte být tomu vrahovi hodně podobný. A tak potřebujeme mít vaši fotografii, nejlépe v ruce s revolverem, aby si lidé lépe vzpomněli. Projevil jsem jisté pochybnosti, ale pak jsem souhlasil za předpokladu, že mi dají potvrzení, že mne takto fotografovali. To mi sice slíbili, ale pak mi žádné potvrzení nechtěli dát. A tak zase já jsem odmítl odejít, dokud mi to nedají. Trvalo to strašně dlouho (stále na mne tlačili, zda jim nevěřím, a já jsem jim poukazoval na to, jak se dá takových věcí zneužít, oni by o tom ani nemuseli vědět – naznačoval jsem, jaká je situace, bylo právě po několika velkých procesech. Když mi nakonec nějaký papír s potvrzením dali, musel jsem jít domů pěšky; vlastně jsem si koupil lístek do tramvaje, ale měl jsem vztek – když mě z domova odvezli, měli mne zase domů přivést. Doma stále ještě nikdo nebyl (já už ani nepamatuji, zda rodiče nebyli někde mimo Prahu, ten lístek jsem možná na stole nechával, aby měli poliši dojem, že doma nejsem sám, že tam ještě někdo je). Ale netrvalo dlouho, ale hoši tu byli znovu: prý se snímek nepovedl, potřebovali by si udělat nový. Tak jo, řekl jsem, ale musíte mne zase odvézt zpátky, potřebuju být co nejdříve doma. Tak to všechno proběhlo stejně znovu, a oni mne opravdu zase dovezli domů. Po mém soudu se šli jen přesvědčit, zda jsem nedělal haura jen před nimi, ale zda jsem pak už neměl nervy nadranc. Taky je ovšem možný ještě jiný výklad: dali mi do ruky pistoli tak, že ji drželi na hlaveň, a asi jim šlo o otisky. A ty se možná poprvé nějak nezdařily. No, ale to už si samozřejmě vymýšlím. Každopádně to bylo docela drsné zakončení roku – poté, co jsem dostal ten doktorát.

[Vzpomínka na prosinec 1952] [25. listopadu 2008]

Někdy těsně před polovinou prosince 1952 jsem byl v Karolinu promován. Nedlouho potom jednou, když rodiče zrovna nebyli v Praze (už se nepamatují, kam vlastně odjeli - bylo to těsně před svátky), zazvonili v Chodské dva muži v civilu, představili se a žádali, abych s nimi odešel, že ode mne potřebují nějaké informace. Napadlo mne, že by to mohlo být zatčení, a tak jsem před nimi napsal rodičům zprávu na kus papíru, že jsem naléhavě musel někam odejít, ale že se za krátkou dobu zase vrátím. Muži neprotestovali, což mne trochu uklidnilo; oblékl jsem se, zamkl jsem byt, klíče jsem si dal do kapsy kalhot (aby nezůstaly v kabátě a nebyly k dispozici policii) a byl jsem odvezen na roh Havlíčkova náměstí (pak Gorkého, dnes opět původně), do budovy, která pak patřila centrále ÚRO. Když mne dovedli do místnosti, kde pak probíhalo „vysvětlování“, začali s tím, že nějaká žena při promování ve mně rozpoznala vraha desátníka Šmatlavy; já jsem o tom tehdy téměř nic nevěděl, tak jsem se ptal kde, a kdy se to stalo. A oni mi řekli, že u Židovského hřbitova a kdy. A já jsem řekl, že v té době jsem právě skládal velké rigorosum u prof. Kozáka. (Brzo jsem si však uvědomil, že jsem se zmýlil, ale protože to oni vzali jako hotovou věc, dovtípil jsem se, že to všechno byla jen záminka.) A oni na to: To my víme, ale musíte tomu pachateli být velmi podobný. A proto potřebujeme Vaši fotografii, abychom jim mohli ukázat dalším případným svědkům. Nic jsem nenamítal, dokud nepřinesli jakousi pistoli a dokud nechtěli, abych ji při fotografování držel v ruce. Pochopitelně jsem měl námítky, a posléze jsem to podmínil tím, že mi dají potvrzení, že jsem byl u nich fotografován se zbraní v ruce. To mi slíbili, ale po vyfotografování se k tomu nijak neměli, mi to potvrzení dát. Tak jsem řekl, že odtamtud bez potvrzení neodejdu. Po dlouhých průtahách mi nakonec potvrzení dali (na papíru A5). Pak jsem odešel, a měl jsem vztek, že jsem musel zaplatit lístek na tramvaj, protože mne sami zpátky nedovezli. Přišel jsem domů, potvrzení jsem založil do kartotéky (tehdy jsem si ještě pamatoval kam, mělo to být těžko k nalezení). Ale po docela krátké době, zase zazvonili ti dva v civilu, říkali, že se jim snímek nepovedl a že potřebují udělat nový. Prohlásil jsem, že mám málo času, tak že s nimi pojedou, ale že mne zase hned musí odvézt domů. Tak mne fotografovali podruhé, a potom mne opravdu dovezli zpět domů (to jsme ještě bydleli v Chodské 5). - Mám dojem, že jim šlo o dvě věci: jednak chtěli mít mé otisky na zbraní, kterou mi podali tak, že ji muž držel za konec hlavně. A za druhé chtěli vědět, jak se zachovám, když pro mne přijedou podruhé. Nejspíš šlo hlavně o to, mají-li se pokusit mne získat ke spolupráci (jako to zkoušeli s Honzou Šimsou a jistě řadou dalších, z nichž o některých jsme to věděli, o jiných ne). Kdyby šlo o to, mne na něco chytit, nebyli by toho tak brzo nechali.